

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMŲINIUS

2003 m. gegužės 29 d. Nr. 22 (551) Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Mes turime ką pasakyti

Gegužės 22-ąją sukako 55 metai nuo didžiausio lietuvių tautos trėmimo

1948-ųjų metų gegužės 22-ąją J.Stalino įsakymu iš Lietuvos turėjo būti išvežta 12000 lietuvių šeimų – "banditų talkininkų", "nacionalistų", "buožių". Operacija buvo pavadinta visiškai nekaltais – "Pavasaris". Šis 1948 m. gegužės 18-ąją slapto A.Sniečkaus ir M.Gedvilo nutarimu patvirtintas planas buvo įvykdytas – daugiau nei 11300 šeimų neteko savo namų ir Tėvynės...

Skaudžios sukakties paminėti praėjusį ketvirtadienį Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kauno skyriaus pakviesti į Kauno Petrašiūnų kapines, prie Lietuvos kančių memorialo, susirinko tie, kurie prieš daugiau nei pusę amžiaus buvo dramatiško Lietuvos istorijos posūkio liudininkai, tapo tragiškų įvykių aukomis, tačiau Dievo valia išliko ir sugrįžo

jo. Tada tarsi kas viduje nutrūko", – pasakojo buvęs tremtinys, poetas A.Paulavičius. Ne vienas klausydamasis jo žodžių braukė karčią liūdny prisiminimų ašarą. "Aš vis dar sapnuoju tremtį, – pasakojo jis toliau, – bet pabundu ir nusiraminu: čia – Lietuva..."

Renginyje dalyvavo ir Kauno miesto valdžios atstovai. "Tokie paminėjimai yra gyvoji istorija", – sakė Kauno miesto mero pirmasis pavaduotojas K.Starkevičius. Kauno miesto mero pavaduotojas K.Kuzminskas, 1948-ųjų metų tremtinys, dėkojo visiems susirinkusiems, kad jie buvo stiprūs ir tada, kai buvo kviečiami tarpininkauti, kad nebūtų išvežti, pasirinko kitą kelią. "Jau gal pavojaus nėra, bet būkim budrūs ir dirbkim kartu" – paragino jis baigdamas kalbą bu-

Birželio 15-ąją keliose vienmandatėse apygardose vyks papildomi Seimo narių rinkimai. Vilniaus Šeškinės rinkimų apylinkėje kandidatuos ir Nacionalinės filharmonijos solistas **Danielius SADAUSKAS**. Tai - LPKTS keliamas kandidatas, kurio pagrindinės rinkimų nuostatos yra šios:

■ Žmonėms būtina sukurti materialinę gerovę: aprūpinti juos gerai mokamu darbu, patikimomis socialinėmis garantijomis ligos atveju ir senatvėje;

■ Socialinę globą suteikti tiems, kuriems ji būtina: reikalinga: pirmiausia žmonėms, dėl aplinkybių negalintiems savimi pasirūpinti;

■ Kultūros politika turi būti grindžiama pagarba tradicinėms kultūros vertybėms, klasikinei kultūrai ir kartu atvira modernioms, bet tik dorove pagrįstomis pasaulio kultūros kryptimis.

BALSUOKITE UŽ SAVO KANDIDATĄ!

Ingrida VĖGELYTĖ

Kito etapo pradžia

Praėjusį savaitgalį Vilniuje, Nacionaliniame dramos teatre, įvyko svarbus įvykis, turintis įtakos visam Lietuvos politiniam gyvenimui. Gegužės 24-25 dienomis vyko konservatorių VI suvažiavimas, kuriame visuomenė ne tik atsisveikino su prof. Vytautu Landsbergiu, atsiskaičiusiu kandidatuoti partijos lyderio rinkimuose, čia Tėvynės sąjunga pirmoji garsiai pareiškė apie vieno istorinio ir politinio etapo, kuris tęsiasi nuo pat Kovo 11-osios, pabaigą ir paskelbė kito etapo pradžia.

Konservatoriai pirmieji iš visų politinių partijų įrodė, kad suvokia šio virsmo būtinybę ir iš dalies yra jam pasiruošę. Naujas jaunas partijos lyderis su nauja politine programa, pavadinta "Dešinioji alternatyva - sėkmės Lietuva".

(keliamas į 3 psl.)

Aktualijos

■ Sėkmingi euroreferendumo Lietuvoje rezultatai keletais procentais padidino Estijos eurošalininkų gretas.

■ Lenkijos Konstitucinis Tribunalas patvirtino įstatymą, kuris leis šalies parlamentui ratifikuoti stojimo į ES sutartį, jei birželio 7-8 dienomis vyksiančio euroreferendumo rezultatai dėl per mažo rinkėjų aktyvumo būtų pripažinti negaliojančiais.

■ ES narės išsaugos savo veto užsienio politikoje. Šalys, nesutinkančios perduoti daugiau įgaliojimų ES, laimėjo pergalę kovoje dėl būsimosios Europos Konstitucijos nesutikdamos įvesti daugumos balsavimo užsienio ir saugumo politikos reikaluose.

■ NATO generalinis sekretorius Dž.Robertsonas teigia manąs, jog Vilniaus dešimtukas ateityje galėtų tapti "tryliktuku" ar "penkioliktuku", prie jo prisijungus kitoms narystės Aljanse siekiančioms valstybėms.

■ Vyriausioji rinkimų komisija gali išbrokuoti iki 20 proc. parašų, reikalingų surengti V.Uspaskicho inicijuojamą referendumą dėl rinkimų sistemos keitimo. Anot "Lietuvos ryto", išbrokavus tiek parašų, likusiųjų gali neužtekti referendumui surengti.

■ Opozicijos duomenimis, Baltarusijos kalėjimuose atlieka bausmę daugiau kaip 8 tūkst. verslininkų. Šiuos duomenis spaudos konferencijoje Minske pateikė visuomeninės iniciatyvos "Chartija-97" koordinatorius, buvęs Baltarusijos užsienio reikalų ministras A.Sanikovas.

■ Dėl galimų prieštaravimų Konstitucijai LR Seimui gali tekti iš naujo svarstyti jau priimtą, bet Prezidento dar nepasirašytą naujos redakcijos Švietimo įstatymą.

■ Vokietija nori finansuoti vidutines Lietuvos įmones. Šios šalies banko "Nord/LB" valdomas Lietuvos komercinis bankas "Nord/LB Lietuva" norėtų finansuoti bendrus Lietuvos ir Vokietijos įmonių projektus, ypač kuriant naujas ir plėtojant jau veikiančias vidutines įmones Lietuvoje.

■ Kinijos mokslininkai pirmieji sukūrė vaistus ūmaus kvėpavimo takų sindromui (SŪRS) gydyti.

LPKTS choras "Ilgesys" su vadove B. Paulavičiene ir 1948-ųjų metų tremtiniai prie Lietuvos kančių memorialo

į Tėvynę. Likimo broliai ir sesės sustojo vienas šalia kito – tarsi viena didžiulė šeima – bendrai nuotraukai ir sugiedojo Tautišką giesmę. Minėjimą pradėjo LPKTS Kauno skyriaus pirmininkė I.Vilčinskienė – pateikė kraupių šio istorinio įvykio faktų. Susirinkusieji skaitė buvusių tremtinių eiles, dalijosi prisiminimais. "Kai manęs paklausia, kas buvo baisiausia, atsakau – tas momentas, kai traukinys truktelėjo ir pajudė-

vusius tremtinius.

Nepamiršo kauniečiai pagerbti ir S.Lozoraičio, taip pat buvusio tremtinio, kurio kapas visai šalia Lietuvos kančių memorialo, atminimo. Ant jo kapo nuo visų susirinkusiųjų nunešė gėlių ir Kauno miesto mero pavaduotojas K.Kuzminskas: "Jei jis nebūtų pasitraukęs, tikrai būtų kartu su mumis."

Kartu su LPKTS choru "Ilgesys" renginio dalyviai giedojo giesmes ir bendra mal-

da kreipėsi į Aukščiausiąją – kad niekada daugiau tai nepasikartotų.

"Mes turime ką pasakyti..." Šie žodžiai nuskambėjo tądien ne kartą, tačiau, deja, minėjime nebuvo tų, kuriems šie žmonės labiausiai nori viską papasakoti ir dėl kurių atseit jie labiausiai rūpinasi. Kaip sakė miesto mero pav. K.Kuzminskas: "Kad nereiktų mūsų vaikiečiams taigos kirsti".

Irma MINSKIENĖ

Tarptautinių antikomunistinių organizacijų veikla

(Negalima tylėti apie komunizmo aukas)

Kaip jau buvo rašyta "Tremtinys", šalys, kurių gyvavimui daugelį metų darė įtaką buvusios Sovietų sąjungos komunistų partija, susibūrė į Tarptautinę buvusių politinių kalinių ir komunizmo aukų asociaciją, sutrumpintai Inter-Asso. Šiuo metu asociacija jungia 16 valstybių: nuo Estijos iki Albanijos, nuo Kroatijos iki Vokietijos. Kiekvienai šaliai atstovauja viena antikomunistinė organizacija. Lietuvai atstovauja LPKTS. Pagrindinis valdymo organas – valstybių – narių atstovų kongresas. Kongreso vykdomoji valdžia yra Prezidiumas, kurį sudaro po vieną 5 valstybių (šiuo metu Vokietijos, Kroatijos, Lietuvos, Vengrijos ir Bulgarijos) atstovai.

Gegužės 10-13 d. Kroatijoje, Splite, vyko Inter-Asso Prezidiumo posėdis. Jame dalyvavo Prezidiumo nariai ir vertėjai. Be to, šiame posėdyje dalyvavo prie Vokietijos Bundestago įkurto Fondo, skirto Vokietijos SED (vieningos socialistų partijos) diktatūros pasekmėms, valdytoja dr. A.Kaminsky.

Pagrindiniai klausimai, svarstyti Prezidiumo posėdyje, buvo antikomunistinio judėjimo stiprinimas, įtraukiant į Inter-ASSO veiklą daugiau šalių, ieškojimas galimybių organizuoti komunizmo, kaip nusikalstamos organizacijos, ir jos ideologijos pasmerkimo procesą, visuomeninį teismą. Buvo išsakytos pastabos dėl komunizmo tribunolo proceso organizavimo Vilniuje, diskutuojama, kaip ir kur galėtų vykti kitas teismo procesas.

Praėjo jau treji metai nuo Antikomunistinio kongreso ir tribunolo proceso. Visuomenė, atrodo, stengiasi praeitį užmiršti. Komunizmo pavojus yra išlikęs, o vis mažiau tai prisimenama. Ar reikia užmiršti? Ir ar įmanoma užmiršti? Ir ar tai būtų moralu? Milijonai žuvusiųjų neįpareigoja mūsų apie tai kalbėti? Dėl visų tautų nekaltai kalintų, kankintų, tremtų ir nužudytųjų atminimo reikia viešai pasmerkti ir priminti, kad niekada tai nepasikartotų.

Inter-Asso siekia, kad komunizmas būtų pasmerktas taip, kaip buvo pasmerktas fašizmas, kad jis negalėtų sugrižti prisidengęs socialdemokratijos rūbais. Neleistina tylėti apie komunizmo aukas ir nusikaltimus, kol nusikaltėliai nepasmerkti ir klesti. Sudėtingiausi reikalai organizuojant komunizmo ir jo nusikaltimų juridiskai pagrįstą procesą – ne organizaciniai ir ne juridiniai, o finansiniai. Tikimasi, kad kitame Prezidiumo posėdyje, Berlyne, šis klausimas bus išspręstas.

simas bus išspręstas.

Buvo surengta didelė spaudos konferencija, kurioje atsakinėjant į žurnalistų klausimus dr. A.Kaminsky pasakojo, kad Vokietijoje komunizmo aukų – daugiau nei du milijonai ir kaip kaupiama suvienytos valstybės patirtis nugalint komunistinę DDR praeitį. Fondas, bendradarbiaudamas su iš komunizmo išsilaisvinusiomis šalimis, remia daugiau kaip 800 projektų: nuo dokumentinių filmų, parodų, muziejų, knygų, kongresų iki stipendijų skyrimo tyrinėtojams. Jis, palaikomas Bundestago ir vyriausybės, organizuoja 1953 m. birželio 17 d. sukilimo prieš komunizmą buvusioje DDR 50-mečio minėjimo šventę. Jam darant įtaką, atkuriant baudžiamosios teisės teisingumą Vokietijoje priimtas reabilitavimo įstatymas, kuriuo remiantis kiekvienas vokiečių už kiekvieną arešto mėnesį gauna 300 eurų kompensaciją. Tokia kompensacija Kroatijoje yra apie 230 eurų. Tačiau pensijos Kroatijos buvusiems politiniams kaliniams skaičiuojamos remiantis bendru pensijų įstatymu ir pridodant papildomą sumą, priklausomai nuo to, kiek laiko kalėta. Vi-

Su Inter-Asso Prezidiumo nariais V. Briedienė (Lietuva)

duktiniškai jie gauna 1,6 tūkst. litų pensijas, o Kroatijos piliečių pensijų vidurkis yra mažiau kaip 800 litų.

Inter-Asso Prezidiumo bendradarbiavimas su minėtu Fondu, kuris užsiima įvairiapusiška veikla, rodo, kad antikomunistinės organizacijos vienijasi, stiprėja. Jų veikla tampa intensyvesnė. Tai buvo akivaizdu ir oficialiame Prezidiumo narių priėmimo pas Dalmatijos krašto valdytoją prof. dr. B.Lukšič. Tą patvirtina ir faktas, kad posėdžiai buvo plačiai nušviesti spaudoje ir per televiziją.

Blogis laimi tada, kai mes nieko nedarome, kad taip neįvyktų, ir mūsų didžiausia nesėkmė yra tada, kai nieko nedarome. Yra nuostabus posakis, kad mums sekasi, jei galime atlaidžiai žvelgti atgal, su viltimi – pirmyn, užjaušdami – žemyn ir dėkingi – aukštyn.

Inter-Asso Prezidiumo narė dr. Vanda BRIEDIENĖ

Sveikiname!

Nuoširdžiai sveikiname buvusį Lietuvos partizaną, vėliau Norilsko ypatingojo lagerio politinį kalinį, šiuo metu Lietuvos partizanų štabo viršininką – Vytautą BALSĮ 80 metų jubiliejaus proga. Linkime Tau stiprios sveikatos, prasmingų ir malonių gyvenimo akimirkų.

Visada malonu ir gera nors mintimis pabūti kartu su Tavimi. Prisiminti Tavo sodrų, ramų balsą, drąsinantį žvilgsnį.

Linkėdami Tau gimtadienio - tokio gražaus ir linksmo kaip daina, mes keliamo tau-rę ir dainuojame "Ilgiausių metų"...

Prabėgo dienos, metai, vasaros

Ir pavasarių vėjai šilti,

O gyvenimas primena pasaką,

Pasiklydusią žemės glėby.

Nenusimink, kad smilkiniai pabalo,

Galbūt ir žingsnis nebe toks spartus,

Pažvelki į nueitą kelią,

Koks jis vingiuotas, bet laimingas ir gražus.

Tad tegul sėkmė visur, visuomet Tave lydi

Ir šimtą metų tveria sveikata,

Te Tavo kiemą, Tavo būstą, Tavo mielą šeimą

Sparnuota laimė lanko visada...

Pagarbiai – Donata ir Vytautas ŠVAGŽDŽIAI

Gerb. Vytautai Balsy,

Kai sutinkame Jus LPKTS būstinėje orų ir elegantišką, visada puikiai nusiteikusį, žinome: atėjote su gera žinia, parašėte straipsnį į "Tremtinį" ar paprasčiausiai užsukote visiems palinkėti geros dienos.

Dabar mes Jums, buvusiam Norilsko politiniam kaliniui, kilnias idėjas gynusiam partizanui, vis dar triūsiančiam Lietuvos partizanų štabo viršininkui, jubiliejaus proga linkime sveikatos, žvalumo, vilties ir prašome: dar pabūkite visi kartu, dar pasidarbukime Lietuvos labui.

"Tremtinio" redakcija

Konferencija

Gegužės 17 d. įvyko LPKTS Panevėžio sk. ataskaitinė rinkiminė konferencija. Joje dalyvavo LPKTS pirm. dr. P.Jakučionis, kiti svečiai.

Konferenciją pradėjo LLKS prezidiumo pirm. J.Čeponis. Po Tautos himno ir tylos minutės susirinkusiuosius pasveikino ir maldos žodžius tarė Švč. Trejybės bažnyčios klebonas kan. B.Antanaitis.

Konferencijai pirmininkavo R.Paplauskas ir A.Blažys. Ataskaitinius pranešimus skaitė LPKTS Panevėžio sk. pirm. P.Pocius ir Revizijos komisijos pirm. J.Dainys. R.Paplauskui supažindinus su Susitarimo tarp LPKTS ir TS (LK) projektu bei vykdytos prieš konferenciją apklausos rezultatais, konferencija vienbalsiai pritarė Susitarimo projektui.

P.Jakučionis padėjo už susirinkusiųjų vieningumą siekiant stiprinti dešiniąsias jėgas. Pažymėjo, kad tai rodo, jog aiškinamasis darbas atliktas gerai. Supažindino su tarptautine, šalies ir mūsų Sąjungos padėtimi, atseit uždaviniiais.

LPKTS Panevėžio sk. konferencijos 2003 05 17 vienbalsiai priimtas pareiškimas

Artėjant Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos šventei, Lietuvos teisėsauga parodė, kad ji linkusi gerbti ne tuos, kurie gynė savo Tėvynę, kovojo su okupantais, o sovietinių represinių struktūrų bendradarbius – stribus, saugumo darbuotojus, KGB agentus.

Teismai tokią savo veiklą teisingai įrodymų stoka, įvairiomis priemonėmis maskuoja prasilenkiančius su teisingumu veiksmus ir vis dažniau teršia teisinės valstybės įvaizdį. Tai rodo augantis besikreipiančiųjų į Tarptautinį Strasbūro teismą skaičius, nutrauktos bylos okupantų pakalikams

TS (LK) atstovas, kandidatas į LR Seimo narius, teatro "Menas" direktorius ir režisierius Julius Dautartas perdavė miesto mero V.Matuzo, dėl išvykos negalėjusio dalyvauti konferencijoje, sveikinimą ir padėkojo už susitikimą remti jo kandidatūrą rinkimuose birželio 15 d. Konferencijos dalyvių sveikino krikščionių demokratų atstovas V.Satkevičius, nuosaukių konservatorių atstovas – Panevėžio sk. pirm. T.Josas, kiti svečiai.

Padėkos raštai įteikti su pasiūlymu ir kantrybe skyriaus archyvą su tvarkiusiems ir perdavusiems jį Valsybiniam archyvui A.Gedvilienei, S.G.Žygienei, L.Kutraitei, B.Vaitkieni, D.Cemnolonskienei bei kanau-ninkui B.Antanaičiui ir aktyviausiems skyriaus nariams.

Konferencija išrinko naują skyriaus tarybą, Revizijos bei Etikos komisijas. Pasiūlyti ir patvirtinti skyriaus kandidatai į LPKTS tarybą. Vienbalsiai priimtas pareiškimas dėl Lietuvos teisėsaugos netinkamų veiksmų.

Algirdas BLAŽYS

ir paskutinis akibrokštas – K.Prunkienės reabilitavimas. Vilniaus apygardos teismas panaikino prieš dešimtmetį priimtą Aukščiausiojo Teismo sprendimą, patvirtinusių K.Prunkienės, slapyvardžiu "Šatrija", bendradarbiavimo su KGB faktą. Ją reabilitavęs teismas slėpdamas nuo visuomenės tokio sprendimo medžiagą bei proceso eigą parodė, kad nepamiršo sovietinių "troikų", tribunolų ir "liaudies teismų" veiklos pamokų.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Panevėžio sk. konferencijos dalyviai smerkia tokius Lietuvos teismų veiksmus.

Kito etapo pradžia

(atkelta iš 1 psl.)

Pasikeitimai partijos vadovybėje, pasirengimas jungtis su kitomis dešiniuosiomis partijomis, netgi partijos pavadinimo keitimas. Viskas byloja apie naują senos politinės partijos turinį.

Partijos vairą perdavė A. Kubiliui

Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) VI suvažiavime pirmininku išrinktas konservatorių frakcijos Seime seniūnas 46 metų Andrius Kubilius. Už A. Kubilių balsavo 291, prieš – 23 delegatai. A. Kubilius buvo vienintelis kandidatas, mat nuo pat partijos įkūrimo jai vadovavęs V. Landsbergis specialiai nebekėlė savo kandidatūros, užleisdamas lyderystę kitam. Tad A. Kubilius pakeitė pirmąjį ir iki šiol vienintelį 1993 metais įkurtos Tėvynės sąjungos lyderį Vytautą Landsbergį. Sveikindamas naująjį partijos vadovą, V. Landsbergis jam įteikė medinį kubilą su užrašu "Q-bill-ius".

Nuo 1992 metų į Seimą renkamas A. Kubilius 1999-2000 metais ėjo premjero pareigas. Tėvynės sąjungai jis priklauso nuo partijos įkūrimo.

Pats V. Landsbergis pasilieka partijos vadovybėje. Jis vadovaus partijos politikos komitetui ir bus prezidentinio narys. Politikos apžvalgininkai nuogaustauja, kad reali valdžia vis tiek liks šešėlyje dirbsiančiam V. Landsbergiui.

Taip pat šeštadienį konservatorių suvažiavimo delegatai pritarė siūlymui pakoreguoti partijos pavadinimą vietoj Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) – Tėvynės sąjunga (konservatoriai, krikščioniškąjį demokratą ir laisvės kovotoją).

Artimiausi bendražygiai – buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai

Tėvynės sąjungos suvažiavime daug dėmesio buvo skirta artimiausiems ir ištikimiausiems bendražygiams – LPKTS. Taip buvusius politinius kalinius ir tremtinius įvardijo naujasis partijos lyderis Andrius Kubilius:

"Per visą šį kelerių metų laikotarpį nuosekliausi mūsų santykiai buvo su buvusiais politiniais kaliniais ir tremtiniais, su kuriais dar 2001-aisiais pasirašėme koalicinio bendradarbiavimo sutartį, kuri buvo išmėginta ir praėjusiuose savivaldos rinkimuose. Seime dirbame su Povilu Jakučioniu, o šiais metais pradėjome intensyviai derybas su jais dėl bendros veiklos bendroje organizacijoje, kuri turėtų dar šiais metais atsirasti ir dalyvauti kitų metų rinkimuose. Tuo klausimu balandžio mėnesį pasirašėme bendro susitarimo protokolą, kuris dabar svarstomas mūsų ir jų skyriuose. Sutarėme ir dėl bendrų kandidatų birželio 15 d. rinkimuose: Šeškinės apyl. remiame politinių kalinių ir tremtinių kandidatą Danielių Sadauską".

Konservatorių suvažiavimą pasveikino LPKTS pirmininkas Povilas Jakučionis. Jis išreiškė viltį, kad kitame – VII suvažiavime konservato-

riai ir politiniai kaliniai ir tremtiniai bendrus reikalus jau spręs kartu.

"LPKTS delegacija šioje salėje yra gausi. Norime kartu pasidžiaugti Jūsų nuveiktais darbais ir pasiektais laimėjimais. Nesėkmes apmąstyti ir paieškoti būdų, kaip jų išvengti. Džiugu, kad Tėvynės sąjunga būdama opozicijoje kuria programas Lietuvos valstybės ateičiai. Vadinasi, partija gyvybinga, turi gebėjimo ir noro dirbti visuomenės labui. Tikimės, kad per ateinančius rinkimus rinkėjai šiuos gebėjimus pastebės ir įvertins", - sakė P. Jakučionis.

Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai turbūt vieninteliai suvažiavimo metu išdrįso garsiai pareikšti apgailėstą dėl V. Landsbergio pasitraukimo iš pirmųjų gretų.

Sąjungoje stiprėja jungimosi motyvai

Rezultatai iš skyrių, kuriuose jau aptarta galimybė jungtis su konservatoriais, leidžia skelbti palankias TS (LK) ir LPKTS jungimosi prognozes. Jungimuisi jau pritarė Vilniaus, Šiaulių, Panevėžio skyriai ir kiti. Beje, aptarti jungimosi galimybes turi visi LPKTS skyriai.

Labiausiai nustebino Panevėžio skyrius. Čia į konferenciją susirinko per 300 sąjungos narių ir jie vienbalsiai balsavo už jungimąsi su konservatoriais. Darnus konservatorių ir buvusių politinių kalinių ir tremtinių darbas Panevėžyje lėmė tai, kad Seimo narys Vitas Matuzas atsisakė parlamentaro mandato ir grįžo į Panevėžį, į mero postą. Tėvynės sąjungos suvažiavime P. Jakučioniu jį pagyrus už gerą darbą, delegatai savo kolegas panevėžiečius pagerbė garsiais plovimais.

Vienas iš stipriausių LPKTS skyrių Šiaurės Lietuvoje – Šiaulių skyrius, kuris aktyviai dirba politinį darbą, vis išsikovoja keletą vietų miesto taryboje ir sąjungoje pasižymi kaip skyrius, turintis daug aktyvaus jaunimo, taip pat beveik vienbalsiai pasisakė už jungimąsi su konservatoriais. Praėjusį savaitgalį į Šiaulių kultūros namus šiauliečių buvusių politinių kalinių ir tremtinių susirinko daugiau nei konservatorių į suvažiavimą – per 500 žmonių! Ir beveik visi balsavo už jungimąsi su Tėvynės sąjunga. Prieš tebuvo 17, o susilaukusiųjų – dar mažiau.

Šiauliai iš tiesų yra vienas iš tų 10-15 LPKTS skyrių, kurie ne merdėja, o sėkmingai dirba. Tokiam skyriui lyg ir nėra gyvybiškai svarbu susilieti su veiklesne ir modernesne politine partnere, bet ir čia žmonės supranta jungimosi būtinybę. O gal jiems apsispręsti padėjo LPKTS pirmininko pasakyta kalba, kurioje jis prašė galvoti ne tik apie savo skyrių.

"Partijų jungimasis yra panašus į Europos Sąjungą. Norint tapti stipresne jėga, tenka atsisakyti dalies savitumo. Kitokio būdo dar niekas neišrado. Entuziazmas, energija, intelektas neturi būti išbarstyti. Juk Sąjūdyje visi buvome kartu ir iškovojoje nepriklausomybę. Ar būtume ją pasiekę išsiskirstę į savo kampus?"

Dėl vienijimosi su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga

Tėvynės sąjungos VI suvažiavimo deklaracija, priimta 2003 05 24 Vilniuje

Suvažiavimas sveikina Tėvynės sąjungos ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos vadovybių apsisprendimą, išreikštą 2003 m. balandžio 16 d. pasirašytame Susitarimo projekte, ir jų pastangas siekti bendros veiklos vieningoje politinėje organizacijoje.

Tėvynės sąjungos politinė bendruomenė nedviprasmiškai remia tokią bendro darbo pasirinkimą ir neabejoja, kad panašiai mąsto bei veikia ir absoliuti dauguma mūsų ilgamečių partnerių LPKT sąjungoje. Esame įsitikinę, kad mūsų susivienijimui įgyvendinti reikalingų sprendimų paieškos bus nuosekliai ir kūrybingai, sėkmingai pabaigtos.

Tėvynės sąjungos VI suvažiavimas kviečia Tėvynės sąjungą ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos skyrius aktyviai dalyvauti susivienijimo procese. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga ir Tėvynės sąjunga išpažįsta tuos pačius ištikimybės tėvynei ir tiesai, laisvės ir lietuviškos idealus, todėl mūsų organizacijų suartėjimas yra ne tik sveikintinas, bet ir natūralus bei turintis gilų vertybinį pamatą. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ir Tėvynės sąjungos susivienijimas dar labiau išryškina patriotizmo, lietuviškos idealų svarbą visuomenei, prisideda prie jų puoselėjimo ir pasididžiavimo savąja tauta ugdymo. Bendromis pastangomis daugiau nuveiksime įtvirtinant Lietuvoje istorinę tiesą ir atiduodant amžiną garbę laisvės kovų dalyviams.

Tėvynės sąjunga visada laikė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą strategine partnere valstybės atkūrimo, kasdienės jos statybos ir pilietinės visuomenės tobulinimo darbuose.

Rytojaus pasaulyje mūsų veikimas juolab remsis nesulaužytais per okupacijas tikėjimo Aukščiausiojo globa, moralės, laisvės ir nepriklausomybės pagrindais.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos programiniai principai ir bendras mūsų darbas su pasipriešinimo okupacijoms dalyviais pratur-

tins lietuviškąjį konservatizmą, padarys jį dar atviresnį laisvės kovų dvasiai, giliau priimant partizanų kovų prasmę bei nuostatas. Nuosekliai sieksime, kad ši dvasia ir idealai taptų jaunimo ir ateinančių kartų savatimi. Tikime, kad mūsų susijungusi, vieninga organizacija visada bus ištikima tiesai ir niekada nenuslys į populistinių pažadų ir melo rinkėjams dirvonus.

Mūsų susivienijusios politinės organizacijos tikslas - sutelktai, rezultatyviai, pergalingai veikti ir šiandienėje lietuviškoje, ir atsiveriančioje europinėje erdvėje. Ši susivienijusi politinė organizacija turi nuosekliausiai ir tvirčiausiai įsipareigoti politiniam veikimui, grindžiamam konservatyviosiomis, krikščioniškosiomis ir patriotinėmis vertybėmis. Kaip EPP dalis mes turime tapti patikimiausi Europos Liaudies partijos partneriai Lietuvoje.

Eisime laimėti kituose Seimo rinkimuose, lemti geresnės Vyriausybės sudarymą ir jos veiklą ir pradėti realizuoti ambicingus ir žmonių gyvenimą iš principo pagerinsiančius Lietuvos ūkio modernizacijos projektus, kurie padarys Lietuvą regiono lydere. Turime žmonių labai išnaudoti atsiveriančias Europos Sąjungos galimybes, suaktyvinti Lietuvoje pilietinės ir tautinės savimonės plėtrą. Laisvės dvasia, konservatyviosios ir krikščioniškosios vertybės yra geriausias kelias Lietuvai, įsiliejančiai į Europos Sąjungą ir NATO.

Suvažiavimas kviečia besirengiančių vieningai veikti partijų vadovybes, skyrių žmones ir rėmėjus žvelgti į savo bendrą veikimą strategiškai ir vertybiškai, pertvarkyti jį kiek galima sparčiau, sklandžiai ir geranoriškai.

Mūsų laukia nauji ir dideli darbai. Tai europinės gerovės mūsų žmonėms kūrimo darbai, lietuviškos puoselėjimo ir tautinės savimonės ugdymo darbai, kuriant tėvynėje modernią pilietinę visuomenę.

Suvažiavimo pirmininkai: **Rasa JUKNEVIČIENĖ, Arvydas VIDŽIŪNAS**

Dėl Laisvės kovotojų frakcijos steigimo

Tėvynės sąjungos VI suvažiavimo nutarimas, priimtas 2003 05 25 Vilniuje

Tėvynės sąjungos VI suvažiavimas, pritardamas siūlymams steigti Tėvynės sąjungos Laisvės kovotojų frakciją, nutaria:

1. Laisvės kovotojų frakcijos steigimą numatyti pasibaigus Tėvynės sąjungos ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pasitarimams dėl susivienijimo ir vieningos organizacijos sudarymo.

2. Į pasitarimų grupę deleguoti:
1) V. Landsbergis,
2) A. Kubilius,
3) R. Juknevičienė,

4) A. N. Stasiškis,
5) A. J. Katkus.

3. Grupė įgaliojama susitarti dėl Tėvynės sąjungos ir LPKTS susivienijimo ir vieningos politinės organizacijos sukūrimo sąlygų, laiko ir tvarkos, taip pat parengti susivienijimo dokumentų projektus neeiliniam jungiamajam Tėvynės sąjungos suvažiavimui (2003 m. spalio-lapkričio mėn.).

Suvažiavimo pirmininkai: **Rasa JUKNEVIČIENĖ, Arvydas VIDŽIŪNAS**

Vilius BRAŽENAS

Pasaulyje

Jonas BALNIKAS

Seimas – kaip agurkų stiklainis?

Nė iš šio, nė iš to Lietuvoje staiga iškilo projektas pertvarkyti Seimo rinkimų sistemą. Atidžiai tą projektą, jau 2002 m. liepos mėnesį nežinia kieno suprojektuotą, „Lietuvos aide“ pasirodžiusį, apčiupinęjus atrodo, jog būtų galima nesunkiai Seimą padaryti didelio pinigų stiklainiu su politiniam marinavimui gerai parinktais ir dailiai sukimštais seimūniškais agurkais. Jei turėčiau krūvą lengvai gaunamų pinigų, pagal tą visiškai „vienmandatinės“ rinkimų sistemos projektą užraugčiau mano parinktus agurkus mano recepto rasale. Jei kuris agurkas susigalvotų neprisigerti rasalo, sistemoje yra būdas be didelių ceremonijų, vėl per piniginius referendumus, jį iš seiminio stiklainio ištraukti ir kitu pakeisti.

Mirčiai būtų pasmerkta Lietuvos politinės partijos, kurios, nors ir netobulos, gyvuoja. Aišku, kad tokiu atveju ant pinigų maišo palypėjusi susidarytų kažkokia nepartinė (?) partija. Tokia nauja „nepartiška“ partija keltų („žmonių“ vardu) savus rinkitinius kandidatus, neįrašytus į „sąrašus“ ar perbėgusius iš „sąrašų“. Tai būtų pavadinta visuotiniais „vienmandatiniais“ rinkimais į Lietuvos Seimą. Dabar mes turime mišrią vienmandatinę ir sąrašinę (pagal partijas) sistemą.

Politinės partijos – neišvengiama blogybė

Visame laisvame pasaulyje veikia iš maždaug panašiai apie valstybės reikalus galvojančių piliečių sudarytos grupuotės, sakykime – visuomeninės organizacijos, ypač besidominčios „politiniais“, krašto valdymo, klausimais. Jos vadinasi „partijomis“. Dažnai tos grupuotės nesutaria dėl būdų pasiekti tą patį tikslą ar net dėl to, nuo ko pirmiausia pradėti to tikslo siekti. Būna ir atvejų, kad partijos siekia net skirtingų tikslų, neva visų piliečių labui. Dažnai pasitaiko, kad partijose prasikiša ne idealistai, o savanaudžiai, kas, deja, priklauso nuo balsuotojų idealizmo bet kokioje rinkimų sistemoje. Kyla „peštynės“ tarp partijų ir net partijų viduje. Todėl vargu ar rasime kur laisvą tautą, kuri dažniau ar rečiau nekeiksnotų partijų. Tačiau politinės partijos yra ne-

išvengiama blogybė, kaip ir kartūs vaistai nuo slogos ar nuo rimtos ligos.

Turbūt partijų labiausiai nekenčia valdžios galios siekiant piniguočiai. Jie tai daro ekonominiams sumetimais: partiją nupirkti labai daug kainuoja ar net neįmanoma. Pagaliau – nupirksi vieną, o dar kelios kitos lieka. Jos gali dar daugiau kainuoti. Ir kitos partijos gali susimokyti ir drauge išeiti prieš nupirktą partiją, vienon krūvon savus išdus sukrovę. Daug lengviau, kai kandidatuoja pavieniai – „vienmandatiniai“ asmenys. Pavienį kandidatą pigiau nupirkti, o kartais ir nėra reikalo pirkti: galima jau nupirktą kandidatą pastatyti. O kitas, didelio pinigų nereikiamas, kandidatas bus nustumtas į propagandos užpečkį. Todėl visame pasaulyje partijos yra didelis pasunkinimas krašto valdžią tvarkyti pasišovusiems piniguočiams. Nes jos suteikia galimybę šiaip jau piliečiams susiburti ir savomis pastangomis atsistoti prieš ambicingo pinigų hegemoniją. Susipratę piliečiai nors ir paburnodami prieš partijas turėtų pagal reikalą jas sava veikla bei (rinkimuose) balsais paremti ir dėkoti Dievui, kad turi galimybę tai daryti. O dar geriau – sau artimiausiomis partijon įstoti ir iš vidaus jos veiklą įtaigoti.

Dar nesena istorija rodo, jog ten, kur nėra stiprių politinių partijų, lengva valdžią užgrobti pinigui, akiplėšiškam melui pažadais ar mažumos terorui. Panašiai – su pažadais skurdą panaikinti, partijų rietenas nutildyti ir tvarką įvesti valdžion atėjo du dideli „tvarkdariai“ – Leninas ir Hitleris. Na, ir įvedė „tvarką“.

Deja, netvarkos ir skurdo yra visur. Girdėti apie skurdą net Jungtinėse Amerikos Valstijose, kur „skurdžiai“ kartais atvažiuoja „linkolnais“ ir „kadilakais“ – pašalpos atsiimti.

Tiesa, kad JAV, bent jau valstijų mastu, veikia „vienmandatiniai“ rinkimai, bet kandidatai ten praeina pro stiprių partijų koštuvą. Politinės partijos kelia „vienmandatinius“ kandidatus, parinktus kaip laimėtojus partijos pirmienuose rinkimuose. Ir jei kandidatuoja kas nors kaip „nepartinis“, „nepriklausomas“, į jį nukreipiami stiprių

partijų prožektoriai, prašviečiantys net jo rėmėjų pinigines. Didelis pinigas ir ten vaidmenį vaidina. Tačiau ten piniguočiai žinomi, ir rinkimuose tokiu atveju veikia JAV pinigas prieš JAV pinigą. Tik B.Klintono į prezidento postą rinkimuose, deja, pasipainiojo Indonezijos ir Raudonosios Kinijos pinigėliai. Nuo to gan sumaniai dėmesys buvo nukreiptas į „sensacingesnę“ sritį – į B.Klintono santykius su Monika.

Pinigų vaidmuo

Deja, Lietuvoje piniguočiai dar ne visi yra aiškūs. Tad rinkimuose gali pasitaikyti, kad vietoj Lietuvos pinigų rungtųsi vieno užsienio pinigų prieš kito užsienio pinigą. O tai būtų ypač pavojinga Respublikos nepriklausomybei bei tautos laisvei. Pavojus kiltų, jei būtų nuvertintos ir šiaip jau silpnos mūsų politinės partijos per jų koštuvą neprakoštų kandidatų iškišimu visiškai „vienmandatinuose“ rinkimuose.

Jei būčiau tarptautinis mafijozas, siekiąs perimti ne kurį nors verslą, o kurios nors nedidelės valstybės valdžią, remčiau siūlomąją naują Seimo rinkimo sistemą. Pagal ją būtų nesunku sudaryti akcinę bendrovę Lietuvai pigiai nusipirkti, nusiperkant Seimą.

Geras ženklas, kad ir opozicijos, ir pozicijos partijos šiuo atveju yra „pozicijoje“ už Lietuvos Respublikos valdžios pastovumą ir krašto saugumą. Tai rodo, jog turime „valstybės vyrų“, o ne vien tik „politikierių“. Juokingi yra teigimai, kad dabartiniai Seimo vadovai esą „panikoje“, išsigandę naujos sistemos, nes jie, ko gero, „be sąrašų“ į Seimą nepatektų. Jie tikrai patektų ir be sąrašų, nes turi užnugarį. Tik keista, kad net su „sąrašų“ rinkimine sistema į Seimą pateko seimūnų, kurie, atrodo, nežino, kad jie privalo atstovauti Lietuvos, o ne kurios kitos valstybės interesams. Galima tik spėti, kiek tokių daugiau pakliūtų į Seimą, jei galėtų pasilypti ant „vienmandatinio“ pinigų maišo.

Tad palikim agurkus agurkininkams, o valstybės valdymą – piliečių ramiai, be neiškaus pinigų įtakos išrinktiems valstybininkams.

Galimybės ir ambicijos

Šių metų gruodžio mėnesį įvyks Rusijos prezidento rinkimai, o 2004 m. – ir Valsybės Dūmos rinkimai. Tam rengiasi tiek prezidentas, tiek ir dabartiniai Dūmos nariai bei nauji pretendentai, jau nekalbant apie vadinamuosius oligarchus, kurių pinigai ir lems, kas bus išrinktas. Dūmos deputatas V.Šandybinas sakė, kad neabejojantis, jog kitoje Dūmoje daugumą turės vagys, banditai ir kyšininkai... Kitas Dūmos narys – Rusijos komunistų vadovas G.Ziuganovas vertindamas prezidento V.Putino metinį kreipimąsi į Rusijos gyventojus pareiškė, kad jį apėmusi nevilts, nes visa teisinė Rusijos sistema korumpuota iki kaulų smegenų, niekas nesikeičia, o blogiausia, kad nėra elementarios kovos su korupcija.

Kitų Rusijos politikų komentarai dėl prezidento V.Putino metinio pranešimo ne tokie pesimistiški. Pavyzdžiui, Dešiniųjų jėgų sąjungos lyderis B.Nemcovas sakė, kad pranešimo žodžiai gražūs, tačiau visiškai neaišku, kas ir ką turės padaryti.

Savo gegužės 16 d. perskaitytame metiniame pranešime Rusijos prezidentas gana kukliai pasigyrė apie Rusijos ekonomikos augimą (aišku, neminėdamas, kad tas augimas atsirado tik dėl aukštų naftos ir jos produktų eksporto kainų) ir daug dėmesio skyrė klestinčios biurokratijos, oligarchų, smaigiančių visus konkurentus, ir netgi M.Kasjanovo vyriausybės kritikai. Politinius oponentus V.Putinas apkaltino nešvarių pinigų naudojimu per rinkimų kampanijas. Žinoma, kalbėdamas apie nešvarius pinigus Rusijos prezidentas nepasakė nieko nauja – Rusijoje net vaikai žino, kad į Valstybės Dūmą, gubernatoriaus, mero ar kito neva renkamo pareigūno kėdę galima atsistoti tik didelių pinigų dėka. Pavyzdžiui, Dūmos deputato mandatas kainuoja nuo 3 iki 5 milijonų dolerių. Tas pats ir su korupcija – ji apėmusi visas gyvenimo sritis, netgi armiją, kurios modernizavimu tariamai rūpinasi prezidentas. Štai neseniai Rusijos žurnaliste M.Lipman Amerikos laikraštyje „The Washington Post“ paskelbė straipsnį apie pasibaisėtiną Rusijos armijos padėtį – išisaknijusią korupciją ir nusikalstamą veiklą. Rusijos karo vadai Čečėnijoje prekiauja narkotikais, net-

gi parduoda ginklus čečėnų kovotojams. Ypač klesti korupcija naujokų šaukimo į karo tarnybą sistemoje – karinių komisariatų karininkai už pagalbą išsisukant nuo tarnybos ima nuo 300 iki 3000 dolerių. Aišku, tai tik smulkmė, palyginus su pagarsėjusio gen. plk. G.Oleiniko atveju. Šis generolas, Rusijos gynybos ministerijoje atsakingas už finansus, pavogė iš valstybės 450 milijonų dolerių.

V.Putinas apie tai, žinoma, nekalbėjo. Apsiribojo bendromis frazėmis, jog valdžia neturi teisės apgaudinti savo piliečių, reikia mažinti biurokratinį aparatą ir pan. Apskritai V.Putino metinio pranešimo pagrindinis motyvas buvo supervalstybės statuso atgavimas, pristatant pasauliui Rusiją kaip demokratinę valstybę su rinkos ekonomika, bet iš esmės išliekant su imperinėmis ambicijomis. Tos ambicijos ypač išryškėjo pranešimo dalyje, kurioje kalbama apie santykius su NVS šalimis. Jas V.Putinas įvardijo kaip Rusijos strateginių interesų zoną. Įdomu, kad Rusijos prezidentas beveik visiškai neskyrė dėmesio Rusijos ir Baltarusijos sąjungai. Užtat labai akcentavo naujai sukurtos Eurazijos ekonominės bendrijos ir kolektyvinio saugumo sutarties organizacijos svarbą. Taigi akcentas pranešime buvo skirtas pietinėms buvusios SSRS respublikoms. Kartu netiesiogiai primenant pasauliui, o ypač Jungtinėms Valstijoms, kad NVS priklauso Rusijai. Tiesa, Rusijos prezidentas pažymėjo bendradarbiavimo su JAV svarbą, tačiau pabrėžė, kad labai svarbus Rusijos užsienio politikos prioritetas yra santykiai su Europos Sąjunga. Pasak V.Putino, bendradarbiaujant su ES galima atgaivinti Rusijos ekonomiką ir integraciją į Europos rinką. Tačiau kalbėdamas apie santykius su ES V.Putinas pabrėžė dvišalių santykių plėtojimą su atskiromis ES valstybėmis. Tai reiškia, kad Maskva pirmiausia teiks prioritetą toms ES šalims, kurios prieštarauja Vašingtono politikai. Nežinia, kodėl Rusijos prezidentas kalbėdamas apie užsienio politiką ne žodžiu neužsiminė apie Kiniją ir Japoniją.

Metinį V.Putino kreipimąsi į tautą apžvalgininkai visų pirma vertina kaip startinį pranešimą artėjantiems rinkimams.

Sukaktys

Ginkluotosios kovos pabaiga

Gegužės 30 d. sukanka 50 metų, kai sovietiniai okupantai ir jų kolaborantai klasingai suėmė LLKS prezidiumo tarybos pirminką gen. Joną Žemaitį-Vytautą. Su šia data siejama ir ginkluotosios kovos pabaiga.

J.Žemaitis gimė 1909 m. Palangoje, tarnautojų šeimoje. 1929 m. baigęs Kauno karo mokyklą buvo 2-ojo artilerijos pulko kuopos vadas. 1936-1938 m. mokėsi Prancūzijoje, gavo kpt. laipsnį ir buvo paskirtas vadovauti 4-ajai artilerijos pulko mokomajai baterijai.

1940 m. okupavus Lietuvą J.Žemaitis buvo 317-ojo artilerijos pulko mokyklos viršininkas.

Karo pradžioje atsisakė trauktis į Rusijos gilumą, pasiliko Lietuvoje.

1944 m. organizuojant Vietinę rinktinę tapo 310-ojo bataliono vadu Seredžiuje. Iširus rinktinei slapstėsi.

Antrosios sovietinės okupacijos metais, 1945 birželio mėn., įstojo į kpt. J.Čeponio vadovaujamą Žebenkšties rinktinę, buvo štabo viršininkas. Kaip sąžiningas, darbštus, sumanus, talentingas karvedys kilo karjeros laiptais – buvo rinktinės, apygardos, srities vyriausiuoju ginkluotųjų pajėgų vadu. Priėmus Deklaraciją 1949 02 1-22 partizanų vadų suvažiavime išrinkama LLKS taryba, kuri okupacijos metu yra aukščiausias tautos politinis organas, vadovaujamas politinei ir karinei išlaisvinimo kovai. Tuo metu V.Žemaičiui suteiktas partizanų generolo laipsnis.

J.Žemaitis siekė, kad partizaninis judėjimas taptų organizuotu kariniu politiniu priešpriešinimu Lietuvos okupacijai, rūpinosi ginkluotojo pogrindžio centralizavimu.

Paskutinių pasipriešinimo kovų verpetų J.Žemaitis buvo atbloškėtas į Jurbarko rajoną – nusprendė savo vadovietę perkelti į Pietų Lietuvos Tauro apyg. teritoriją. Tuo tikslu 1951 11 20-23 su palydovais J.Vilčinsku-Algirdu, J.Palubecku-Simu nuvyko į Užnemunę pasitarti su Tauro apyg. vadu J.Jankausku-Demonu ir Geležinio Vilko rinkt. vadu K.Širviu-Sakalu. Susitikimas neįvyko dėl susitarimo netikslumo. Grįžęs J.Žemaitis-Vytautas laikinai apsistojo pas Mindaugo būrio vadą J.Palubecką. Žiemoti čia nebuvo numatęs, nes žeminė vadovietė netiko.

Gruodžio 8 d. J.Žemaitis pasijuto blogai: akyse pasidarė tamsu, sukniubo. Išsigandęs Simas šiaip taip partempė vadą į žeminę. Atsigavęs Vytautas suprato, kad yra paralyžiuotas ir nevaldo kairės kojos ir rankos. Nepaisydamas pavojų Palubeckas ieškojo kaimuose pagalbos. 1952 m. pavasarį sutiko besislapančią med. seselę Marytę Žiliūtę-Eglutę ir atvedė į vada-

vietę. Gaudamas kvalifikuotą pagalbą ligonis po truputį sveiko ir po metų pradėjo vėl eiti LLKS tarybos pirmininko ir vyriausiojo ginkluotųjų pajėgų vado pareigas.

Saugumo pajėgų vadovybė pakeitė kovos su partizanais taktiką – imta naudoti platesnį agentūrų tinklą. Užsitęsęs partizaniniam pasipriešinimui, kai kurie kovotojai, ryšininkai, rėmėjai palūžo, pasidavė užverbuojami agentais. Vienas iš tokių buvo Vaidoto rinkt. štabo ūkio dalies skyriaus viršininkas J.Narbutas-Rolandas (ag. Vaidila), kuris padėjo 1953 05 23 suminti apsaugos vadą J.Palubecką. Šešias dienas laikėsi didvyriškai, tačiau po to pasidavė provokacijai, kad parodytų žeminę bus paleisti giminaičiai iš tremties ir jiems visiems bus dovanota laisvė.

Gegužės 29-osios naktį pakėlė Šimkaičių parapijos kleboną S.Tvarionavičių, įteikė jam saugoti VRM ministro Vildžiūno pasirašytą sutartį. Atlikus išpažintį kunigas paklausė Simo, ar nebus kraujo praliejimo. Atsakė, kad ne. Vos išvykus saugumiečiai paėmė laišką.

Sovietinė kariauna prie vadovietės ėjo pėsčiomis, kad nesigirdėtų mašinų ūzimo, vedėsi J.Palubecką. Ryte, 11 val., apsupę žeminę pradėjo operaciją. Partizanas priėjęs prie orlaidės šūktelėjo: "Čia aš, Simas!" Tačiau dangtis nepakilo. Tuomet enkavedistas vyr. ltn. Korniščenka per vėdinimo angas sumetė dvi granatas su migdomaisiais vaistais. Po sprogiųjų atidarę angą kabliais traukė Laisvės kovotojus.

Kol Palubeckas buvo suimtas, žeminėje tvyrojo nerimas, kilo įvairių minčių, spėlionių, bet jie tikėjo Juozo tvirtumu. Kitą naktį būtų persikėlę į atsarginį bunkerį, tačiau tos kitos nebuvo...

J.Žemaitis-Vytautas liko ištikimas priešai iki paskutinio atodūso, nenulenke galvos, o teisme pareiškė: "Kova, kurią aš vedžiau devynerius metus, turės savo rezultatų".

Šiandien tai ir turime: laisvę, demokratiją, nepriklausomybę...

Norint deramai pagerbti šį taurų žmogų ir Lietuvos patriotą reikia rekonstruoti vadovietės žeminę, remontuoti kelius, įrengti automobilių stovėjimo aikštelę. Ši vieta bus lankoma buvusių partizanų, karių, šaulių, moksleivių, užsienio svečių, kurie domisi Lietuvos istorija, pasipriešinimo kovomis, galės pasisemti jėgų, ryžto, meilės savo kraštui. Šiuos kilnius tikslus įgyvendinant tikimės sulaukti deramo valstybės dėmesio.

LLKS Kęstučio apyg. vadas Vladas MEŠKAUSKAS

Žalieji gimtinės miškai buvo jiems namai

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, kiekvienais metais prisimenami Kalniškės mūšyje 1945 m. gegužės 16-ąją žuvę partizanai. Šiomet 58-ųjų metų minėjimas prasidėjo, kaip ir visada, Simno bažnyčioje šv. Mišiomis. Jas aukojo kunigas G.Bulevičius. Pamaldose dalyvavo buvę partizanai, ryšininkai, šauliai, žuvusiųjų artimieji, kiti visuomenės atstovai.

Po šv. Mišių minėjimo dalyviai nuėjo į kapines. Prie paminklo gėlėmis, degančiomis žvakelėmis, giesmėmis, gražiomis kalbomis, liūdnais atsiminimais, maldomis pagerbė Kalniškės mūšio didvyrius. Paskui autobusais, lengvosiomis mašinomis važiavo į mūšio vietą – Kalniškės mišką.

Nuolatinė partizanų pagerbimo minėjimų rengėja Lazdijų kultūros namų vadovė A.Bagdanavičienė pakvietė prie paminklo uždegti žvakeles, padėti gėlių, tylos minute pagerbti Laisvės gynėjus. Kritusiųjų garbei nuaidėjo salvės ir sudrebino ne tik mišką, bet ir dalyvių širdis... Kalbėjo Lazdijų šaulių vadas G.Kurauskas. Jis sakė, kad mūšio kalne kiekvienais metais vis daugėja kryžių. Dabar jų yra 24. Tą dieną Krosnos klebonas V.Gražulevičius pašventino 9 kryžius. Taip pat kalbėjo Lazdijų r. meras R.Apanavičius, Lazdijų vicemeras A.Margelis. Skambėjo gyvos ir neuž-

mirštos partizanų dainos. Jas atliko Lazdijų, Krosnos, Varėnos dainininkai, Krosnos pagr. mokyklos moksleiviai.

"1945 m. partiniai sekretoriai kreipėsi į Sniečkų prašydami karinės paramos partizanų naikinimui. Buvo atsiųstos kelios reguliariosios armijos divizijos, kurios daliniai skubėjo nužudyti besipriešinančius vergovei Kalniškėje Laisvės gynėjus. Žuvo 44 partizanai, kitiems pavyko prasibrauti ir išsigelbėti, o priešai neteko, sakoma, apie 400 karių", – pasakojo LPKTS Marijampolės sk. pirm. V.Raibikis. S.Gumauskas paskaitė eilėraštį, skirtą partizanams.

A.Bagdanavičienė, partizano dukra, padėjo susirinkusiems: vadovams, buvusiems partizanams, žuvusiųjų artimiesiems, statantiems kryžius, daug padėjusiai Krosnos seniūnei S.Basevičienei.

"Artėja šio mūšio 60-metis. Ta proga norima, kad kalnelyje stovėtų 44 kryžiai. Todėl laukiama paramos ir iš visuomenės", – kalbėjo Kalniškės mūšio dalyvis buvęs partizanas A.Juškauskas.

Antanina URMANAVIČIENĖ
N.Rastenienės nuotr. prie paminklo laisvės kovų dalyvis, šaulys G.Kurauskas, partizano dukra A.Bagdanavičienė (dešinėje), Krosnos klebonas V.Gražulevičius

Palaidokime mes

Replika

Po dviejų amžių Prancūzijos kariai atrado ramybę Antakalnio kapinėse. Gerai, kad prie perlaidojimo prisidėjo ir mūsų karinė vadovybė.

Tik kodėl ta karinė vadovybė nesirūpina, kad būtų perlaidoti partizanų kaulai, trūnijantys Tuskulėnuose? Juk jie taip pat buvo kariai, o Lietuva jiems buvo brangesnė už jaunystę ir gyvybę. Niekas neprisimena, kad bent vienas žydas būtų įkištas į išvietę ar įmestas į šulinį. Sovietiniais laikais visos žydų kapinaitės buvo sutvarkytos, pastatyti paminklai, o gyvieji turėjo visas privilegijas, net specialiosios paskirties talonus maistui.

Tik sribai (dabar jau gaunantys valstybines pensijas) tingėjo kasti duobes, tai mėtė žuvusiuosius į šulinius, kišo į išvietes arba šėrė kiaulėms (kaip Leipaligio sribai).

Kreipiuosi į visus likusius gyvus buvusius partizanus, Laisvės kovų dalyvius ir į Lietuvos kariuomenės vadovybę. Palaidokim tuos partizanų palaikus! Jei Vilniuje nėra jiems vietos, parvežkime į Kauną ir palaidokime Petrašiūnų kapinėse – ten, kur daug Lietuvai brangių žmonių rado Amžinojo poilsio vietą. Paminklui sudėkime visi nors po vieną litą. Šią vasarą vyks Pasaulinė lietuvių dainų šventė. Jei šios šventės dalyvių prašytume prisidėti prie šio švento reikalo, jie tikrai neatsisakytų.

Kreipiuosi į kauniškius. Kol mes dar gyvi, palaidokime juos. O Tuskulėnus padovanokime raudoniesiems budeliams. Tegu įsteigia dar vieną restoraną ir tegu vaidensis jiems nepalaidotųjų vėlės, tegu girdi kankinių dejones iš anapus... Jie to verti!

"Eglė"

Ramunė RUMBUTYTĖ-MUCHLIA

Gegužinės apeigos

Gegužė – Švč. Mergelės Marijos garbinimo mėnuo. Marijos garbinimas kartu su krikščionyste atėjo į Lietuvą iš Vakarų Europos nusistovėjęs tiek dogmatiniu, tiek liturginiu atžvilgiu. Marijos garbei paskirtos ne tik atskirų dienų įvairios šventės, bet netgi visas mėnuo. Lietuvoje pirmiausia Gegužinės apeigos vykdavo bažnyčioje, bet kadangi jos būdavo kiekvieną vakarą, o atokesnių kaimų gyventojai ne visada galėdavo atvykti į bažnyčią, todėl jos pradėtos organizuoti kaimuose, privačiuose namuose. Lietuvoje pirmą kartą Marijos garbinimo pamaldos įvestos 1853 m. Seinų katedroje. Lietuvoje per pamaldas žmonės kalbėdavo rožančių, Švč. Mergelės Marijos litaniją, po to giedodavo giesmes "Sveika Marija, Motina dievo", "Marija, Marija". Populiari, tik Gegužinėse giedama giesmė "Sveika Marija, Motina Dievo" yra versta iš lenkų kalbos. Šios giesmės buvo giedami keli variantai.

Per Gegužines visi meldavosi Švč. Mergelei Marijai, tikėjo, kad ji yra Dievo motina ir gali jos prašyti, ko tik nori. Ji – tarpininkė tarp žmonių ir Dievo. Mamos meldėsi dėl dukrų, kad šios sėkmingai ištekėtų, kad gerai sektųsi. Po šventų giesmių jaunimas kartais dainuodavo ir pasaulietines dainas, rengdavo šokius.

Po Gegužinių birželio mėn. vykdavo Birželinės pamaldos. Jose kalbėdavo Jėzaus Širdies litaniją, giedodavo giesmes Jėzui. Gegužinės lankė daugiau žmonių nei Birželines, nes gegužės mėnesį buvo mažiau darbų.

Gegužinių tradicija išliko ir tremtyje. Per Gegužines tremtyje lietuviai susirinkdavo vakare kieno nors namuose. Dažniausiai rinkosi pas pamaldžius, aktyvius, patriotiškai nusiteikusius žmones. Permės sr. Verkučio gyvenvietėje tokios organizatorės buvo daugeliui Švenčionių krašte žinoma Pranė Vileitaitė iš Linkonių kaimo bei jos mama – labai pamaldžios moterys. Jų namuose visada rinkdavosi labai daug tremtinių, visi vos tilpdavo. Sovietų valdžia nenorėjo, kad vyktų Gegužinės pamaldos, bet jie negalėjo uždrausti melstis.

P. Vileitaitė pasakoja: "Kartą į mūsų namus susirinko labai daug žmonių. Jie visi netilpo kambaryje, klūpėjo koridoriuke. Tą vakarą Švč. Mergelės Marijos litaniją giedojo du broliai – Liudas ir Kostas Belickai. Jie turėjo labai gražius

balsus. Ant staliuko stovėjo Marijos paveikslas. Jis buvo papuoštas eglė, pušų šakomis, Sibiro "pichtos" šakelėmis, nes gėlių dar nebuvo. Ant stalo degė dvi žvakutės. Tada įlėkė įniršęs komendantas Retinas ir šaukė ant mano motinos: "Kokios čia agitacijos? Ko čia susirinkote? Kas leido? Vileitienė, tu iš namo padarei cerkvę! Aš tave išvešiu ten, kur nieko nenorėsi." Mama pasakė: "Ar už meldimąsi irgi baudžia?" Retinas liepė mamai melstis vienai, o ne susibūrimė. Broliai Belickai klausė mamos leidimo ki-

Lietuviai tremtiniai Rešotuose, prie Gegužinių altorėlio

bartą kartą pagiedoti. Motina leido. Kitą dieną, vakare, vėl visi susirinko ir meldėsi. Istorija pasikartojo: vėl atlėkė įniršęs komendantas. Sakė, kad motiną su visa šeima išveš į dar blogesnę vietą. Bet niekas neklausė, niekas neišsigando, toliau lankė Gegužines pamaldas."

Tarp tremtinių labiausiai paplitusi buvo giesmė "Marija, Marija", kuri buvo ne tik religinė, bet kartu išreiškė tremtinių lūkesčius, tikėjimą išsivaduoti iš tremties ir grįžti į Lietuvą.

Namuose, kuriuose tremtiniai susirinkdavo melstis, didesniame kambaryje, būdavo įrengiamas altorėlis. Per Gegužines pamaldas stovėdavo ant stalo ar kabodavo Švč. Mergelės Marijos paveikslas ar statulėlė, papuošti Sibiro žolynais ar gėlėmis. Altorėlis buvo puošiamas pušų, eglė, žolynų šakelėmis. Prie paveikslo degdavo žvakės.

Rešotuose altorėlis buvo padarytas tremtinės Žemaitienės namuose. Bijodami, kad niekas neiškustų, eidavo melstis vėlai vakare. Viziouse, kur buvo ištremtas dabar Adučiškyje gyvenantis J. Čibiras, Gegužinės pamaldos vykdavo jų namuose. Čia gražiausiai giedojo Gintautienė iš Ukmergės, dukra Elena, Degėsių Jadvyga, Krikštuliai.

Igarkoje tremtiniai meldavosi ir lauke. Prie vieno

barako tremtiniai buvo įsirengę Dievo Motinos altorėlį. Kai kurios didesnės šeimos nariai arba šeimos, kurios gyveno atokiau nuo bendruomenės, meldavosi atskirai, savo namuose, niekur neidavo, bet tai būdavo retesni atvejai. Meldamiesi lietuviai prašydavo Dievo leisti greičiau sugrįžti į tėvynę, taip pat meldėsi ir už likusius Lietuvoje.

Kai į kokį nors miestelį ar kaimą atvažiuodavo kunigas, jis taip pat dalyvaudavo Gegužinėse apeigose. Pavyzdžiui, Igarkoje prabuvęs apie

vieną mėnesį kunigas kartu su gyventojais giedojo litaniją bei giesmes Sovetsko g. padarytoje "bažnytelėje." Čia buvo pastatytas stalas, klausykla (kėdė su užuolaidom), pakabintas Dievo Motinos su vaikiu paveikslas. Šioje "bažnytelėje" kunigas laikė šv. Mišias, klausė išpažinties, atliko vestuvines apeigas.

Kaip ir Lietuvoje, tremtyje kai kur buvo ryški Švenčionių krašto Gegužinių tradicija, kai po Gegužinių pamaldų jaunimas lieka pasižokti. Buvo šokamas kadrilis, padispanas, polka.

Tremtyje išliko ir Lietuvoje buvusi tradicija organizuoti pamaldas ir birželio bei spalio mėnesiais. Gegužinių pamaldų tradicija yra giliai įaugusi į katalikų sąmonę. Tremtyje Gegužinės pamaldos buvo būdas susitelkti katalikų tremtinių bendruomenei. Lietuviuvi visą laiką buvo svarbus žmogiškosios vienybės pojūtis, o svetimoje aplinkoje, tremtyje, tai buvo ypač aktualu.

P.S. Gerbiami tremtiniai, išvežti iš Švenčionių ar Ignalinos krašto, jei turite pastabų, papildymų šia, taip pat kitomis kultūrinio, religinio gyvenimo temomis, prašau siųsti juos šiuo adresu: **Ramunci RUMBUTYTĖI-MUCHLIA, Taikos 15-3, Švenčionys 4730. Tel. (8-610) 03850.**

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentų vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Marijona Birutė Studinskienė-Smailytė, rėmėja, Marijampolės aps. Veiverių valsč. Tauro apyg. Birutės rinkt. 1945-1951 m.

Benediktas Surgailis (po mirties), partizanas, Utenos aps. Daugailių valsč. 1944 07 – 1944 12

Juozas Šakalis, ryšininkas, Alytaus aps. ir valsč. Dainavos apyg. Dzūkų rinkt. Margio tėvonija 1944-1946 m. **Feliksas Šova** (po mirties), sukilimo dalyvis, Ukmergės aps. Kavarsko valsč. 1941 06 22-28

Adolfas Uždavins (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Kalvarijos valsč. Geležinio Vilko rinkt. Rūgio būrys 1944-1946 m.

Janina Valaitienė-Mikučionytė, ryšininkė, Utenos aps. Debeikių valsč. 1945-1950 m.

Aldona Velvikienė-Piliponytė, ryšininkė, Kaišiadorių aps. Rumšiškių valsč. 1946-1948 m.

Pranas Vėgėlė (po mirties), rėmėjas, Utenos aps. ir valsč. 1944-1945 m.

Teklė Vrubliauskienė-Mikšytė, rėmėja, Rokiškio aps. Panemunio valsč. 1944-1948 m.

Vincas Zagorskas (po mirties), partizanas, Varėnos aps. ir valsč. 1949 06 – 1949 12

Anelė Marijona Zakaravičienė-Nalivaikaitė, ryšininkė, Alytaus aps. Seirijų valsč. 1947-1951 m.

Veronika Zalinkevičienė-Juodžionytė (po mirties), ryšininkė, Pasvalio aps. ir valsč. 1948-1953 m.

Alfonsas Zokaitis, partizanas, Šakių aps. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. 1945 04 – 1945 05 **Henrikas Albinas Žarukas**, pasipr. akcijų dalyvis, Kaunas 1955-1983 m.

Vaclova Želvienė, rėmėja, Kretingos aps. Mosėdžio valsč. Žemaičių apyg. Kardo rinkt. 1948-1952 m.

Kazys Želvys, rėmėjas, Kretingos aps. Mosėdžio valsč. Žemaičių apyg. Kardo rink. 1948-1952 m.

* * *

Jonas Abarius (po mirties), sukilimo dalyvis, Zarasų aps. Antazavės valsč. 1941 06 22-28 **Stanislovas Adomėnas** (po mirties), sukilimo dalyvis, Švenčionių aps. Ignalinos valsč. 1941 06 22-28 **Stasys Avižienis**, karys, Ma-

rijampolė, Vietinė rinktinė 301 batalionas 1944 02 16 – 1944 05 15

Stasė Bačinskienė-Kmitaitė, pogr. organ. narė, Šiauliai 1949-1951 m.

Justinas Bendauskas (po mirties), ryšininkas, Plungės aps. Alsėdžių valsč. 1949 03 – 1949 07

Stanislovas Bižokas (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Trakų aps. Valkininkų valsč. 1944

Malvina Blaškienė-Čepulytė, ryšininkė, Švenčionių aps. Daugėlišio valsč. Strazdo būrys 1944-1951 m.

Juozas Bliuvas, ryšininkas, Panevėžio aps. Ramygalos valsč. Rupūžėno būrys 1945-1952 m.

Juozas Mykolas Bogdanavičius (po mirties), partizanas, Alytaus aps. Jiezo valsč. Dobilio būrys 1944-1947 m.

Adomas Brusokas (po mirties), rėmėjas, Marijampolės aps. Gudelių valsč. 1944 07 – 1944 12

Antanas Bujokas (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Taujėnų valsč. Vyčio apyg. 1952-1953 m.

Jonas Bujokas (po mirties), ryšininkas, Ukmergės aps. Taujėnų valsč. Vyčio apyg. 1944-1945 m.

Veronika Bujokienė (po mirties), ryšininkė, Ukmergės aps. Taujėnų valsč. Vyčio apyg. 1944-1945 m.

Romualdas Bulavas (po mirties), ryšininkas, Rokiškio aps. Pandėlio valsč. 1944-1945 m.

Edvardas Burokas, pogr. organ. "Lietuvos patriotas" narys, Ukmergė, 1950-1953 m. **Albina Marijona Černevičiūtė**, ryšininkė, Kauno aps. Garliavos valsč. Paparčio būrys 1945-1951 m.

Vincas Čiuoderis (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Sasnavos valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. 1947 01 – 1947 12

Ignas Čižauskas (po mirties), rėmėjas, Alytaus aps. Simno valsč. 1944-1945 m.

Vitas Čižauskas (po mirties), rėmėjas, Alytaus aps. Simno valsč. 1944-1945 m.

Vytautas Deveikis, ryšininkas, Utenos aps. Tauragnų valsč. 1944-1953 m.

(B.d.)

Atsiliepinimus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: **LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiųskite tel. (8-5) 2314157.**

Skelbimai

Nuo gegužės 29 d. LPKTS būstinėje (Laisvės al. 39), 1 kabinete, nemokamai konsultuos vidaus ligų gyd. Valerija Davidavičienė ir ausų, nosies, gerklės ligų gyd. Irena Pajarskienė. **Pirmadieniais – 14-16 val., penktadieniais – 9-12 val.**

Gegužės 30 d. kviečiame į LLKS tarybos pirmininko gen. Jono Žemaičio paėmimo į nelaisvę 50-mečio minėjimą Šimkaičiuose, Jurbarko r. Pradžia 10 val. paminėjimu Šimkaičių kapinėse. 11 val. šv. Mišios Šimkaičių bažnyčioje.

Pasiteirauti skambinkite tel. (8-447) 51945.

Gegužės 31 d. (šeštadienį) Vilniaus karininkų ramovėje (Pamėnkalnio g. 13) įvyks Norilsko politinių kalinių sukilimo 50 metų jubiliejaus minėjimas.

Registracijos pradžia 10 val. Posėdžio pradžia 11 val. Vakaronė 16-19 val. Bus platinamas leidinys "Kelias į laisvę" apie Norilsko, Vorkutos, Kengyro sukilimus.

Gegužės 31 d. (šeštadienį) 11 val. Rokiškio savivaldybės I a. salėje (Respublikos g. 94) įvyks LPKTS Rokiškio sk. ataskaitinis susirinkimas. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Gegužės 31 d. (šeštadienį) 10 val. Garliavos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1948 m. trėmimo tremtinius. Ilgakiemio kultūros namuose – Irkutsko sr. Usoljės r. Taljano tremtinių susitikimas.

Birželio 7 d. 11 val. Kėdainių savivaldybės posėdžių salėje, III a. (J. Basanavičiaus g. 36), įvyks LPKTS Kėdainių sk. narių susirinkimas dėl partijų jungimosi.

Prašome dalyvauti. Turėti nario pažymėjimą.

Birželio 7 d. kviečiame buvusius Kazachstano dykumų Balchašo lagerių politinių kalinių su šeimomis į suvažiavimą, kuris įvyks LPKTS būstinės salėje (Kaune, Laisvės al. 39, II a.).

9 val. registracija. 10 val. šv. Mišios Kauno įgulos bažnyčioje. 11 val. LPKTS salėje pasisakymai, vaišės.

Birželio 7 d. 11 val. Vilkaviškyje, parapijos salėje, įvyks LPKTS Vilkaviškio skyriaus konferencija dėl partijų jungimosi.

Birželio 7 d. kviečiame į Varėnos bataliono partizanų vado Jono Jakubavičiaus-Rugio 55-ųjų žūties metinių minėjimą. 9.30 val. šv. Mišios Nedzingės bažnyčioje. Po jų vyksime į Laukininkų kaimą, partizanų vado Rugio žūties vietą, kur bus iškilmingai pašventintas Jo atminimui pastatytas kryžius.

Birželio 14 d. Joniškio r. Kipštų kaime (4 km nuo Meškuičių) bus šventinamas kryžius trėmimo aukoms atminti. 9.30 val. – šv. Mišios Meškuičių bažnyčioje.

Kviečiame dalyvauti buvusius tremtinius, politinius kalinius, tremtyje gimusius. Pasiteirauti skambinti tel. (8-699) 44941 O. Dundaitei.

Birželio 21 d. Rumšiškėse įvyks tradicinis kolymiečių suvažiavimas. Pradžia 11 val. Rumšiškių kultūros rūmuose. 13 val. Lietuvos liaudies buities muziejaus koplyčioje pamaldos už Kolymoje žuvusius ir vargusius. 14 val. bendra dalyvių popietė Kultūros rūmuose.

10 val. į Rumšiškės vyks autobusas iš "Kalnietiškių" stotelės (ties buvusiu "Kauno" kino teatru).

Jonavos r. (nuo Jonavos mst. 10 km), Liepių seniūnijoje, parduodamas 4 kambarių butas plytiniame name (visi patogumai, garažas, 20 a žemės). Skambinkite tel. (8-445) 71093 Juozui 22-24 val.

Priimami vardiniai akmenys iš norinčiųjų įamžinti tremtinių, politinių kalinių, Laisvės kovų dalyvių atminimą Klaipėdos memoriale, prie Tautos kančios paminklo, S. Daukanto gatvėje.

LPKTS Klaipėdos sk., Liepų g. 3. Tel. (8-46) 493476 arba 410470.

Jakutsko žurnalistas ieško buvusios tremtinės iš Lietuvos Viktorijos KARTIUŠKAITĖS. Ji į Jakutiją, Kazačje Ust Jansko gyvenvietę, buvo ištremta 1945 metais. Ten liko jos artimų giminių, kurie dabar ieško jos arba artimųjų.

Skambinti Jurijui Aksiutičiui tel. (8-686) 49897. El. paštas: baikal.box@erdves.lt.

Padėkite surasti gelbėtojus

Knygos, spauda saugo žmonijos atmintį. Jų dėka išlieka per tūkstantmečius sukaupta patirtis. Pokario metais mūsų bibliotekose buvo masiškai naikinamos niekuo nekaltos knygos. Naciai taip pat degino knygų lauzus.

Kreipiuosi norėdamas sužinoti, kas išsaugojo K. Bielinio knygas "Katorga ir trėmimas" rankraštį.

K. Bielinis kovojo prieš caro imperiją, Lietuvoje dėl 1905 m. revoliucijos jam buvo iškelta 20 bylų. Nepagavo. Įkliuvo Rygoje kartu su bendraminčiais. Penkerius metus surakintas grandinėmis praleido Rygos centriniame kalėjime, 10 metų – Sibire. Pabėgo. Po Vasario revoliucijos grįžo į Maskvą, Peterburgą, rūpinosi pabėgėlių reikalais. Lietuvoje partizanavo prieš bermontininkus. Atkuriant Lietuvą buvo išrinktas į Steigiamąjį Seimą ir dar du kartus buvo Seimo narys. Artėjant antrajai sovietų okupacijai dalyvavo organizuojant VLIK'ą, buvo atsarginio, mažojo VLIK'o pirmininkas. Traukėsi į Vakarų. Rankraštį "Katorga ir trėmimas" atidavė saugoti pažįstamiems žmonėms. Ir juos ištrėmė į Sibirą. Tremtyje šie žmonės rizikuodami turėti daug nemalonumų, o gal ir netekti gyvybės rankraštį išsaugojo. Atsikuriant Lietuvai jie rankraštį atidavė Dobilui Kirveliui. Iš jo rankraštis pateko man.

K. Bielinis užsienyje atkūrė VLIK'ą. Pats rašė ir kitus ragino rašyti. Įkūrė ir pats rėmė Knygų fondą. Leido knygas. Testamentu paskyrė 3000 dolerių tam, kuris aprašys savo knygoje bolševikų genocidą Lietuvoje. Ši premija atiteko skautei ateitininkei Elenai Jociūtei už prisiminimų apie sovietų lagerį knygą "Pėdos mirties zonoje".

Man jau pasisekė išleisti pirmąją K. Bielinio knygą "Dienojant". Neprarandu vilties išleisti ir knygas "1905 metai", "Katorga ir trėmimas", "Gana to jungo", "Sovietų Rusija – teroro ir vergovės imperija".

Knygos "Katorga ir trėmimas" įžangoje norėčiau parašyti ir apie to rankraščio gelbėtojus, tad prašau rašyti Jurgiui BIELINIUI, J. Naujalio g. 41, Raudondvaris, Kauno r. Skambinti tel. (8-37) 549910.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Vitalija Leonavičienė 1906-2003

Gyveno Vilkaviškio aps. Vilkabalių k. Už pasipriešinimą okupaciniams režimams buvo neteisėtai represuota. Tremtyje išbuvo nuo 1946 m. sausio iki 1954 m. gruodžio mėn. Vyras Vincas kalėjo Karagandos lageriuose. Velionė grįžusi į Lietuvą, kiek jėgos leido, darbavosi Lietuvos labui.

Kazys Miliūnas 1915-2003

Gimė Marijampolės aps., Skriaudžių k. Areštuotas 1944 m. Nuteistas 10 m., kalėjo Norilsko lageryje Nr. 2 iki 1953 m. Grįžęs į Lietuvą apsigyveno Kazlų Rūdoje. LPKTS narys nuo 1991 m.

Užjaučiame dukros šeimą. LPKTS Kazlų Rūdos skyrius

Juozas Alesius 1922-2003

Gimė Dzūkijoje, Rudaminos valsč. Taravo P. Plechavičiaus Vietinėje rinktinėje. Slapstėsi nuo Raudonosios armijos. 1944 m. areštuotas ir nuteistas. Kalėjo Vorkutos lageriuose. Į Lietuvą grįžo 1950 m. Apsigyveno Kazlų Rūdoje. Nuo 1991 m. – aktyvus LPKTS Kazlų Rūdos sk. narys. Užaugino du sūnus.

Užjaučiame sūnų šeimą. LPKTS Kazlų Rūdos skyrius

Danutė Antanaitienė 1935-2003

Gimė Panevėžio r., Daukniūnų k., ūkininkų šeimoje. 1948 05 22 ištremta į Krasnojarsko kr., Partizansko r. Grįžo į Lietuvą 1958 m. Ištekėjo, abu su vyru dirbo Beinoravos t. ū., užaugino du sūnus ir dvi dukras. Išėję į pensiją nusipirko namą Sidabravo mstl. Prasiėjęs Atgimimui, abu aktyviai dalyvavo visuose renginiuose. Mirus vyrui ir pablogėjus sveikatai, išėjo gyventi pas dukrą.

Palaidota šalia vyro, Sidabravo kapinėse.

Užjaučiame vaikus, vaikaičius, gimines ir artimuosius. LPKTS Radviliškio skyrius

Vytautas Kisielis 1924-2003

Gimė Kurgunavos k., Miežiškių valsč., Panevėžio r. 1943-1945 m. Vytautas išbuvo vokiečių nelaisvėj, darbo batalione. Vėliau kalėjo Panevėžio kalėjime, po to išvežtas į Pskovo sr. Kutaisio lagerį. Paleistas po dviejų metų. Grįžo į Latviją kartu su 29 latviais, o tik vėliau į Lietuvą. LPKTS Panevėžio sk. narys nuo 2000 m.

Palaidotas Panevėžyje, Ramygalos g. kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukras, sūnus.

LPKTS Panevėžio skyrius

Veronika Vaičekauskienė 1925-2003

Gimė Papiškių k., Varėnos r. 1948 m. ištremta į Krasnojarsko kr., Manko r. Ten ištekėjo už tremtinio, susilaukė sūnaus. Į Lietuvą grįžo 1957 m., apsigyveno Antkalniškių k., Gelgaudiškio apyl.

Palaidota Plokščių kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame sūnų su šeima.

LPKTB Šakių skyrius

